OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Uudistuneet ammatillisten perustutkintojen yhteiset tutkinnon osat

15.1.2026

Tuija Artama
Opetushallitus
Ammatillinen koulutus

Tervetuloa tilaisuuteen!

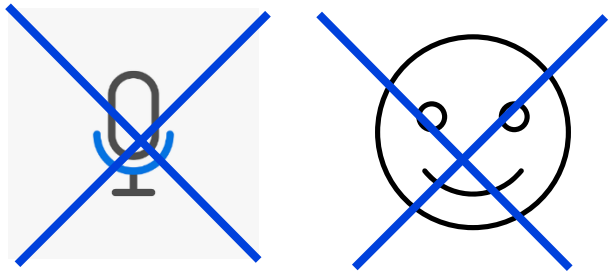

Pidäthän mikrofonin ja kameran kiinni, ellet itse esiinny…

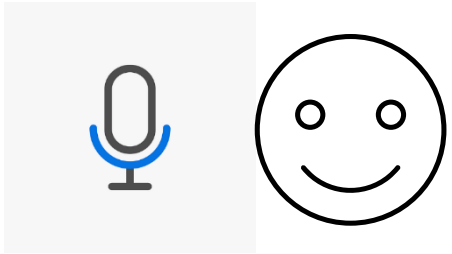

… mutta avaathan molemmat, jos otat puheenvuoron

Pyydäthän puheenvuoroa, nostamalla Teamsin käsi

Kommentti-kenttään voit kirjoittaa aiheeseen liittyviä kommentteja ja kysymyksiä

Tilaisuutta ei saa tallentaa.

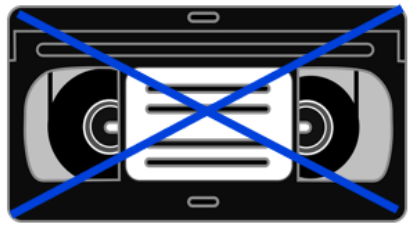

Tämän tilaisuuden **häirintäyhdyshenkilö** on Laura Jauhola, etunimi.sukunimi@oph.fi, puh. 029 331 578

- Työelämän ja yhteiskunnan muuttuneet osaamistarpeet
- Liikunnan ja terveystiedon palauttaminen

Yhteisten tutkinnon osien päivittäminen

2025

Päivitystyön käynnistäminen 2/2025

Luonnos-valmistelu kevät/2025

Lausuntokierros 9/2025

Tutkinnon perusteiden viimeistely

Ammatillisten perustutkintojen tutkinnon perusteiden julkaisu 12/2025

2026

Toimeenpanon tuki kevät/2026

Tutkinnon perusteiden voimaantulo 1.8.2026

Toimeenpanon tuki syksy/2026

- pakollisten osa-alueiden päivitys
- osa-alueiden laajuudet osaamispisteinä ennallaan
- arviointikriteerit ennallaan

Voimaantulo 1.8.2026

- 1.8.2026 ja sen jälkeen aloittavat perustutkinto-opiskelijat suorittavat tutkinnon, tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita 1.8.2026 voimaan tulleiden tutkinnon perusteiden mukaan.
- Ennen 1.8.2026 opintonsa aloittaneilla opiskelijoilla on oikeus suorittaa opinnot aloittamillaan tutkinnon perusteilla siirtymäajan puitteissa.
  - Nykyisten ammatillisten tutkintojen tutkinnon perusteiden siirtymäaika päättyy 31.7.2030
- Ennen 1.8.2026 opintonsa aloittaneella opiskelijalla on mahdollisuus siirtyä suorittamaan tutkintoa uusien tutkinnon perusteiden mukaisesti
  - Aiemmin osoitettu osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan mahdollisuuksien mukaan
  - tehdään vastaavuuden arviointi ja tarvittaessa opiskelija hankkii ja osoittaa puuttuvan osaamisen.

Yhteiset tutkinnon osat 35

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 11
- Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 6
- Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen 9

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 - 0

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai
- koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp

Koodi

108357

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Osa-alueet:

- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi (VVAI26)
- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, saame (VVAI26)
- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, roma
- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, viitto
- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi viittoma
- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli (VVAI26)
- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä (VVAI26)
- Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi (VVTK26)
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä (VVVK26)
- Toiminta digitaalisessa ympäristössä (VVTD26)
- Taide ja luova ilmaisu (VVTL26)

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp

Koodi

108356

Osa-alueet:

- Matematiikka ja matematiikan soveltaminen (MLMA26)
- inen (MLFK26)
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (YTOU26)
- Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (YTYY26)
- Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen (YTLTTH26)
- Kestävän kehityksen edistäminen (YTKK26)

- Tutkinnon osien koodit muuttuneet
- Osa-alueiden koodit muuttuneet

- Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -> Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen

Osa-alueiden muotoilu

- Osa-alue on aina kokonaisuus, josta annetaan yksi arvosana
- Osa-alue sisältää ryhmittelyotsikoita, jotka jäsentävät osa-aluetta, mutta eivät arvota sisältöjä
- Osaamistavoitteet voivat olla vaatimuksiltaan keskenään eri tasoisia
- Osaamistavoitteissa käytetyt verbit (esim. tunnistaa, tuntee, tietää, ymmärtää) määrittelevät osaltaan vaaditun osaamisen tasoa

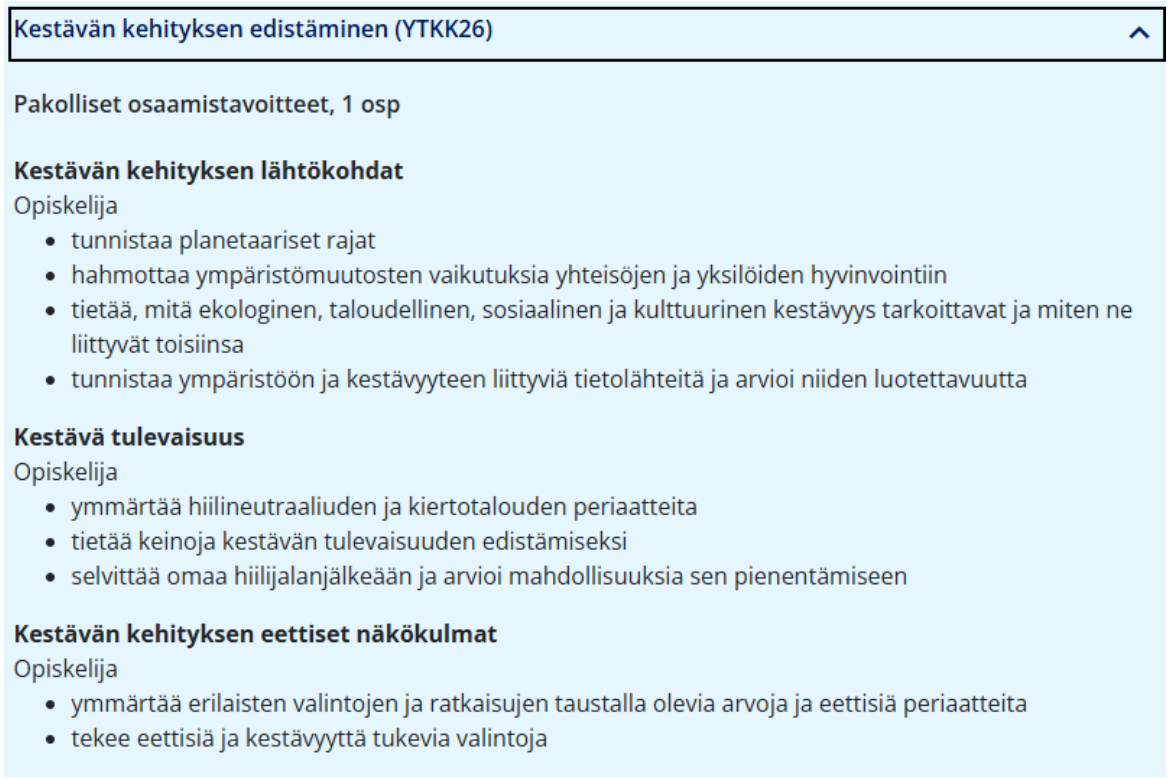

Kestävän kehityksen edistäminen (YTKK26)

Pakolliset osaamistavoitteet, 1 osp

Kestävän kehityksen lähtökohdat

Opiskelija

- tunnistaa planetaariset rajat
- hahmottaa ympäristömuutosten vaikutuksia yhteisöjen ja yksilöiden hyvinvointiin
- tietää, mitä ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys tarkoittavat ja miten ne liittyvät toisiinsa
- tunnistaa ympäristöön ja kestävyyteen liittyviä tietolähteitä ja arvioi niiden luotettavuutta

Kestävä tulevaisuus

Opiskelija

- ymmärtää hiilineutraaliuden ja kiertotalouden periaatteita
- tietää keinoja kestävän tulevaisuuden edistämiseksi
- selvittää omaa hiilijalanjälkeään ja arvioi mahdollisuuksia sen pienentämiseen

Kestävän kehityksen eettiset näkökulmat

Opiskelija

- ymmärtää erilaisten valintojen ja ratkaisujen taustalla olevia arvoja ja eettisiä periaatteita
- tekee eettisiä ja kestävyyttä tukevia valintoja

Muutoksista yleisesti

- Tarkistettu osaamistavoitteiden selkeää kieltä
- Poistettu alasidonnaisuutta (osaamistavoitteet mahdollistavat edelleen sisältöjen kiinnittämisen opiskeltavaan alaan)
- Huomioitu eri strategioihin liittyviä sisältöjä (esim. kansallinen lukutaitostrategia, liikenneturvallisuusstrategia, LUMA-strategia)
- Lisätty varautumiseen ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyvää osaamista
- Lisätty osaamista liikunnallisen elämäntavan merkityksestä opiskelu- ja työkyvylle sekä hyvinvoinnille
    - Osa-alueen nimenmuutos:
        - Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen -> Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen

Muutoksista yleisesti:

- Vahvistettu kriittistä lukutaitoa ja tiedon luotettavuuden arviointia
- Vahvistettu talousosaamista eri elämäntilanteissa sekä julkisen talouden toimintaperiaatteiden tuntemista
- Vahvistettu turvallisen työyhteisön näkökulmasta yhteistoimintaan ja yhteisöllisyyden edistämiseen liittyvää osaamista
- Vahvistettu oman osaamisen näkyväksi tekemistä

Muut muutokset ammatillisissa perustutkinnoissa

- Ilmastovastuullinen toiminta ja huippuosaajana toimiminen –tutkinnon osat
  - Sanamuotoja muokattu siten, että tutkinnon osat eivät edellytä poikkeamista tutkintoviennissä. Tutkinnon osissa vaadittava osaaminen ei muutu.

- Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5–15 osp
  - Tutkintoon voi valita tutkinnon perusteissa määritellyn ammatillisen tutkinnon *ammatillisen* tutkinnon osan tai osia *voimassa olevista* toisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteista.
- Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5–15 osp
  - Tutkinnon osa tai osat sisältävät työelämän paikallisten tarpeiden mukaista *tutkintoon tai ammattialaan* liittyvää osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin.
- Korkeakouluopinnot 5–15 osp
  - Tutkinnon osa sisältää *tutkintoon liittyvää* ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.

- Ammatillista koulutusta koskeva arvoperustakuvaus päivitetty

Mikä säilyy ennallaan?

- Henkilökohtaistaminen (pl. oppimisen tuen uudistus)
- Yksilölliset osaamisen hankkimisen tavat
- Yksilöllinen osaamisen osoittaminen
- Osaamisen arvioinnin periaatteet ja arviointikriteerit
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998)

Yhteisten tutkinnon osien osaamisen tunnustaminen

- Opetushallituksen määräys osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta (OPH-7465-2025) määrää osaamisen **vastaavuudesta** ammatillisten perustutkintojen eri tutkinnon perusteiden sekä ammatillisten perustutkintojen ja lukio-opintojen välillä.
- Osaamisen **ajantasaisuuden** arvioinnin tarvetta on määritelty Opetushallituksen oppaassa koskien osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.
- 1.8.2026 voimaan tulevien ammatillisten perustutkinnon perusteiden yhteisten tutkinnon osien vastaavuutta aiempiin ammatillisen perustutkinnon perusteisiin ja lukio-opintoihin tarkastellaan kevään 2026 aikana.

Tukimateriaali ytojen sisältöön

- Kevään 2026 aikana valmistellaan osaamistavoitteiden sisällön avaamista
- Sisältökuvauksia on ajateltu tehtävän Ammatillisten perustutkintojen yhteiset tutkinnon osat –sivulle
- Sisällön kuvaukset eivät ole määräysmuotoisia ja pyrkivät tukemaan opetus- ja ohjaushenkilöstöä osaamistavoitteiden osaamisen hankkimisessa ja osoittamisessa

Tulevia yto-tilaisuuksia:

- **Osa-aluekohtaiset YTO-webinaarit**
  - Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, toisella kotimaisella kielellä, vieraalla kielellä 19.1.2026 klo 14.00–16.00
  - Toiminta digitaalisessa ympäristössä 29.1.2026 klo 14.00–15.30
  - Taide ja luova ilmaisu 28.1.2026 klo 14.00–15.30
  - Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet 3.2.2026 klo 14.30–16.00
  - Matematiikka ja matematiikan soveltaminen, Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen 26.1.2026 klo 14.00–15.30
  - Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen 2.2.2026 klo 14.00–15.30
  - Työelämässä toimiminen 4.2.2026 klo 14.00–15.30
  - Liikunta ja terveystieto sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen 5.2.2026 klo 14.00–15.30
  - Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta 11.2.2026 klo 14.00–15.30
  - Kestävän kehityksen edistäminen 12.2.2026 klo 14.00–15.30

- **Kaikille yhteisille tutkinnon osille yhteinen webinaari** 6.5.2026 klo 14.00–16.00

Lämpimästi tervetuloa myös:

- Lisää liikettä ammatilliseen koulutukseen 21.1.2026 klo 13.00-15.00
- YTO-kahvit 18.3.2026 klo 08.30-09.30
- Ammatillinen monilukutaito rakentaa tulevaisuutta 25.3.2026 klo 12.00-15.30

Vastaathan palautekyselyyn!